

Wat is er te doen

Aan de Nije Heawei liggen twee parkeerplaatsen (punt 1 op kaart). Hier start een wandelroute van ongeveer 5 kilometer. Deze route is met blauwe paaltjes aangegeven en beschreven op www.geaflecht.nl/wandelen/wynschar.html. De blauwe paaltjes wandeling gaat langs heidevelden met veel blauwtjes in de zomer (punt 2 op de kaart), door bossen met halverwege een uitzicht op het Koningsdiep (punt 3) en langs de pingoruïne (punt 4). Bij deze pingoruïne is een paneel met tekst en illustratie over de ontstaansgeschiedenis. Het pad kruist de Nije Heawei weer en loopt door een gebied dat begraasd wordt door schapen en geiten (punt 5). Uiteindelijk wordt de parkeerplaats weer bereikt. De start wordt aangegeven met handwijzers. Het Wijnjeterperschar is aan-gesloten op het Fietsrouten netwerk Zuidoost Friesland.

Langs de wandelroute zijn borden geplaatst met bij het landschap passende gedichten in het Nederlands, Fries en Stellingwerfs. Bijzonder is de mogelijkheid om de gedichten ook te beluisteren met een mp3-speler, voorgelezen door de dichter zelf. De geluidsbestanden en de teksten staan op de website van Staatsbosbeheer en kunnen worden gedownload. Mp3-spelers met bestanden zijn te lenen via TIP Beetsterzwaag (Toeristen Informatie Punt tel. 0630705616). Voor de liefhebbers zijn de gedichten gebundeld in een tweetalige uitgave getiteld 'Poëzieroute Opsterland / Poëzijrûte Opsterlân' en verkrijgbaar bij de lokale VVV, TIP en bij de boswachter van Staatsbosbeheer.

Wilt u met een natuurgids op pad, kijk dan op www.knnv.nl/drachten of www.natuurcentrumdrachten.nl/groeneka-lender voor excursies van de lokale natuurorganisaties.

De seizoenen

In het noordelijke deel van het Wijnjeterperschar kunnen in het winterhalfjaar sommige delen van de wandelroute drassig zijn. In de zomer zijn alle paden droog en goed beloopbaar. In het voorjaar vliegen de oranjepijpen rond. De wulp jodelt boven de weilanden langs het Koningsdiep.

Zomers zijn het de vele blauwtjes die de wandelaar verwelkomen. Ook het gentiaanblauwtje komt hier voor. Aan het eind van de zomer staan tussen de bloeiende heide de klokjesgentianen volop te bloeien. Ook de zonnedauw voelt zich hier thuis. Zodra insecten aan de op dauw gelijkende kleverige druppels op het blad blijven kleven, stellen deze geen prijs meer op de ontmoeting met deze vleesetende plant. De zonnedauw zelf daarentegen vindt hiermee een welkome aanvulling op het karige menu dat de voedselarme grond van het Wijnjeterperschar biedt. In de venntjes staat het veenpluis te bloeien.

In de herfst gedijen paddenstoelen goed in de vochtige bossen en velden. In de lucht hangt een geur van verterend strooisel, terwijl diverse soorten houtzwammen als ruig elfenbankje en gele korstzwam zich te goed doen aan het dode hout. Boleten, russula's en amanieten sieren de grond samen met onder andere koningsmantel en kleine stinkzwam.

Colofon

Voor meer informatie over dit gebied en Natura 2000 zie de website www.knnv.nl/natura2000

Dit project wordt uitgevoerd in het kader van het Programma Draagkracht Natuur van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Deze brochure is gemaakt in opdracht van de KNNV (www.knnv.nl), het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (www.nhgl.nl) en KNNV Uitgeverij (www.knnvuitgeverij.nl) door drukkerij ESED (www.esed.nl). Met dank aan RAVON, SOVON, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Kaart Topografische Dienst. Foto's: Roel Vriesema, Saxifraga-Mark Zekhuis, Frans van den Haak, Saxifraga-Edwin Winkel, Saxifraga-Marijke Verhagen, Saxifraga-Hans Dekker.

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen tot Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In Nederland gaat het om 162 gebieden.

Het doel van Natura 2000 is het behoud en het herstel van de biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa. De Europese Unie wil door middel van de Natura 2000 gebieden bedreigde en waardevolle typen leefgebieden en soorten in stand houden en zo mogelijk herstellen.

Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de KNNV gebruikt of gereproduceerd worden.

Het netwerk Natura 2000

Wijnjeterperschar

Het Wijnjeterperschar ligt langs het riviertje de Boorne of het Koningsdiep (Alddijp) ten zuidoosten van Drachten. Het riviertje de Boorne ontspringt van oorsprong in de venen rondom Bakkeveen. Het riviertje stroomt vervolgens af naar het Sneeker Meer. Rondom de Boorne lagen uitgestrekte veengebieden die vanaf de late Middeleeuwen werden verveend. Vanaf de 16e eeuw werd de verveening planmatig aangepakt en werden er veenkanalen gegraven waarover de turf kon worden afgevoerd. De brongebieden van de Boorne werden daarbij zelfs afgesneden door het graven van de Frieschepalen Vaart. Ondanks al deze graverijen behield de Boorne grotendeels haar natuurlijke karakter.

Het Wijnjeterperschar werd eeuwenlang gebruikt door de boeren van Wynjeterp (thans Wijnjewoude geheten). De begroeiing bestond in die tijd uit natte heiden en schraallanden op de laagste delen en wat drogere heiden op de hogere zandkopjes. Thans wordt een deel van het oorspronkelijke Wijnjeterperschar beheerd als natuurgebied. Daarbij ligt de nadruk op het behouden van de natte, voedselarme begroeiingen van heiden en schraallanden. Dit natuurgebied is aangewezen als Natura 2000 gebied.

Natuurwaarden

Het Wijnjeterperschar bestaat uit twee delen die worden gescheiden door een weg, de Nije Heawei. Het gedeelte ten noorden van de Nije Heawei bestaat uit een afwisselend gebied van nattere en drogere heiden, schraallanden, venetjes die ontstaan zijn in de voorlaatste IJstijd en een oude meander van de Boorne. Door deze mozaïekstructuur van hoog-laag ligging en voedselarme-voedselrijkere bodem is er een grote afwisseling in levensgemeenschappen. Op de overgangen van hoog-laag groeit beenbreek, een plantensoort die tot de liliëfamilie behoort. In de zomer bloeit beenbreek met heldergele bloemen. In het Schar liggen enkele zeer rijke en kwetsbare blauwgraslandjes (= voedselarm schraalland). De naam blauwgrasland wordt ontleend aan de planten met een blauwe kleur zoals blauwe zeggen, blauwe knoop en tandjesgras. In deze blauwgraslanden groeien een scala aan plantensoorten zoals kleine valeriaan, grote en kleine ratelaar, heidekartelblad, Spaanse ruiter, veenpluis, knoopkruid, blauwe knoop, borstelgras, tandjesgras, gevlekte orchis en meerdere zeggensoorten.

Ten zuiden van de Nije Heawei ligt drogere heide op een complex van zandruggen. In deze drogere heidebegroeiing komen weer andere soorten voor zoals struikheide, gewone dophei en trekruis. Er ligt ook een vennetje met een natte begroeiing van kleine zonnedauw, veelstengelige waterbies en witte snavelbies. De bossen bestaan deels uit loofbos van berk en eik en deels uit naaldbos van Japanse lariks en fijnspaar. Ook aan deze kant van de weg ligt er schraalland met orchideeën. Een van die percelen is vanaf de Nije Heawei goed te overzien.

In het Wijnjeterperschar leven in de watertjes bijzondere vissoorten, zoals grote en kleine modderkruiper. Dit zijn doelsoorten voor het Natura 2000 gebied, dat wil zeggen het leefgebied dient geschikt te blijven voor deze soorten. Maar ook enkele gewonere soorten zijn er te vinden, zoals riviergrondel, kroeskarper, paling en zeelt.

Er zijn vier habitattypen die het gebied eveneens kwalificeren als Natura 2000 gebied: vochtige heide, droge heide, hei-schraal grasland en veengrond met slenkbegroeiingen van ondermeer snavelbies. Ze vormen het leefgebied van de heikikker. Ringslang, adder en zandhagedis worden er regelmatig waargenomen en incidenteel ook de hazelworm.

De vogelfauna is afwisselend en kent vooral soorten van heide en bosranden. Er broeden relatief veel kneutjes, maar ook boompiepers, roodborsttapuiten en geelgorzen. Wintertaling en houtsnip worden jaarlijks vastgesteld, terwijl wulp, watersnip en paapje proberen zich staande te houden.

Beheer en ontwikkeling

Het Wijnjeterperschar wordt deels begraaasd met schapen. Daarvoor zijn delen van het gebied ook ingerasterd. De blauwgraslanden worden gemaaid in de zomer. De droge heide wordt soms geplagd.

Er zijn herstelmaatregelen uitgevoerd om de variatie in het gebied te herstellen of te vergroten. Al in 1995 werd een dobbe (pingoruïne) hersteld en uitgegraven. Een oude meander van de Boorne werd eveneens uitgegraven en bevat weer water.

